

18 Φεβρουαρίου 2016

Ο αγιογράφος Νεόφυτος Νικόλα Ζωγράφος (1880 - 1961) (Βασίλης Βασιλείου, Θεολόγος-Καθηγητής Συμβουλευτικής & Επαγγελματικής Αγωγής)

[/ Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/243IFqU>]

5. Νεόφυτος Νικόλα Ζωγράφος (1880 - 1961)

Ο αγιογράφος Νεόφυτος (εικ. 7), γεννήθηκε στις 17 Αυγούστου του 1880 (σύμφωνα με το μητρώο γεννήσεων του χωριού Τερσεφάνου). Από νωρίς ακολουθεί τα βήματα του πατέρα του και μυείται στην αγιογραφική τέχνη.

Εικ. 7 Νεόφυτος Νικόλα Ζωγράφος (1880 - 1961)

Πρέπει να έλαβε τη βασική μόρφωση στο χωριό του, δεν γνωρίζουμε όμως αν πήρε άλλη μόρφωση. Τον χαρακτήριζε οξυδέρκεια, πολύ καλή μνήμη, χιούμορ και παρατηρητικότητα. Αγαπούσε τα θρησκευτικά γράμματα και μελετούσε συναξάρια

και βίους αγίων. Αποστήθιζε εκκλησιαστικούς ύμνους και πολλές φορές στον προφορικό του λόγο μιλούσε με αποσπάσματα είτε από το Ψαλτήριο ή την Καινή διαθήκη.

Εικ. 8 Νεόφυτος Ν. Ζωγράφος, Οι τρεις Ιεράρχαι, ναός Αγ. Μαρίας Αναλύοντας

Αγόραζε τακτικά εφημερίδα την οποία και διάβαζε στους συγχωριανούς του στο

καφενείο του χωριού. Επίσης, για πολλά χρόνια εξυπηρετεί αμισθί την κοινότητα ως δεξιός ψάλτης στην εκκλησία της Αγίας Μαρίνας.

Εικ. 9 Νεόφυτος Ν. Ζωγράφος, Ο Άγιος Γεώργιος ο Νεομάρτυρας, 1947, ναός Αγ. Λαζάρου Λάρνακα

Ο αγιογράφος ο Νεόφυτος, περιοδεύει σε όλη σχεδόν την Κύπρο για 60 περίπου χρόνια, μέχρι τα βαθιά γεράματά του και κοσμεί τέμπλα και προσκνητάρια τόσο

για ενοριακούς ναούς όσο και για μικρά εξωκλήσια. Εικόνες του υπάρχουν τόσο στις ελεύθερες περιοχές όσο και στις κατεχόμενες, όπως στην Αγία Τριάδα, στον Άγιο Συνέσιο στο Ριζοκάρπασο και στο ναό της Μονής του Αποστόλου Βαρνάβα στην Αμμόχωστο.

ΜΡ

ΘΟΥ
Ηλεκούσα

1899

Εικ. 10 Νεόφυτος Ν. Ζωγράφος, Παναγία Ελεούσα, 1899 ναός Αγ. Νεκταρίου, Τερσεφάνου

Παράλληλα διαπιστώνουμε ότι είναι άνθρωπος ο οποίος συμμετέχει στα κοινά και ενδιαφέρεται για την πρόοδο του χωριού του. Στα δύο δημοψηφίσματα που διενεργήθηκαν με απαίτηση των κυπρίων για αυτοδιάθεση και ένωση με την Ελλάδα δηλώνει παρών. Έτσι λοιπόν, το 1930, βρίσκουμε την υπογραφή του ως μέλος τόσο της Εκκλησιαστικής Επιτροπής όσο και της Χωρητικής Αρχής Τερσεφάνου, στο «Ενωτικό» δημοψήφισμα της 25^{ης} Μαρτίου του 1930. Στο δεύτερο δημοψήφισμα του 1950 υπογράφει μετά τον ιερέα της κοινότητας, Παπά Αγγελή Ιωάννου(+1995).

Εικ. 11 Νεόφυτος Ν. Ζωγράφος, Ο Αγ. Λουκάς, 1904, ναός Αγ. Μαρίας, Αναλύντας

Οι λαϊκότερες και απλοϊκές εικόνες του Ζωγράφου μεταδίδουν στον προσκυνητή

το αίσθημα ότι ο εικονιζόμενος άγιος είναι κοντά του, του μοιάζει και μπορεί να τον παρηγορήσει και να τον ξεκουράσει. Το έργο του το χαρακτηρίζει η απλότητα αλλά και η αφέλεια σε αρκετές πολυπρόσωπες παραστάσεις, παραπέμπει σε ναΐφ τεχνοτροπία που μπορεί να αναγνωρισθεί από τον οποιονδήποτε.

Εικ. 12 Νεόφυτος Ν. Ζωγράφος, ΙΣ ΧΣ, ναός Αγ. Μαρίας, Τερσεφάνου

Τα έργα του Νεόφυτου Ζωγράφου πέραν των πολλών ατελειών και σχεδιαστικών

λαθών που έχουν, μας φανερώνουν με ένα ιδιαίτερο τρόπο τις καλλιτεχνικές τάσεις της εποχής εκείνης. Αγαπήθηκαν από τον ευσεβή κυπριακό λαό γι' αυτό και ποτέ δεν σταμάτησε να αγιογραφεί, ακόμα και τα τελευταία χρόνια της ζωής του.

Ο Ζωγράφος πεθαίνει στη γενέτειρά του Τερσεφάνου στις 3 Ιουλίου το 1961, σε ηλικία 81 ετών.

6. Τεχνοτροπία - πρότυπα

Χρησιμοποιεί το γνήσιο ξύλο για την ιστορήση των εικόνων του. Στο πίσω μέρος συνήθως βρίσκουμε τους δύο ζυγούς για προστασία της εικόνας από το σκέβρωμα. Στα πρώτα του έργα και ιδιαίτερα πριν τον θάνατο του πατέρα του χρησιμοποιεί λινό ρούχο στην προετοιμασία του ξύλου, πράγμα που αργότερα το εγκαταλείπει σταδιακά αποδίδοντας την ζωγραφική πάνω σε λεπτό στρώμα gesso ή σε ειδικό αστάρι άσπρου χρώματος (ενίοτε κατευθείαν στο ξύλο).

ΟΑΓΙΟΣ

ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ

Αγίασμα Χριστοφόρου Α. Βενιζέλου 1936

Ν. Ν. Ζεσσοπούλου

Εικ. 13 Νεόφυτος Ν. Ζωγράφος, Ο Αγ. Φανούριος, 1935, ναός Αγ. Ιωάννη Θεολόγου, Λάρνακα

Χρησιμοποιεί την τεχνική της αυγοτέμπερας στα πρώιμα έργα του δεν αποκλείεται όμως και η χρησιμοποίηση ελαιοχρωμάτων σε κατοπινό στάδιο. Στις εικόνες του παρατηρούμε την προσπάθειά του να αποδώσει δυτικότροπα το χώρο, με τα χαμηλά και νατουραλιστικά βουνά, την θαμνώδη βλάστηση, τις απλές μικρές εκκλησίες με την κόκκινη κεραμοσκεπή, τις χρωματικές λειάνσεις και την αντικατάσταση του χρυσού με τους γαλαζοπράσινους ουραμούς και τα ρεαλιστικά νέφη. Οι μορφές όμως πλάθονται με αδρά χαρακτηριστικά και πολλά λαϊκά στοιχεία. Πολλά επίσης, έργα του αποτυπώνουν σκηνές από την τοπογραφία της κυπριακής υπαίθρου, ναών και εξωκκλησιών.

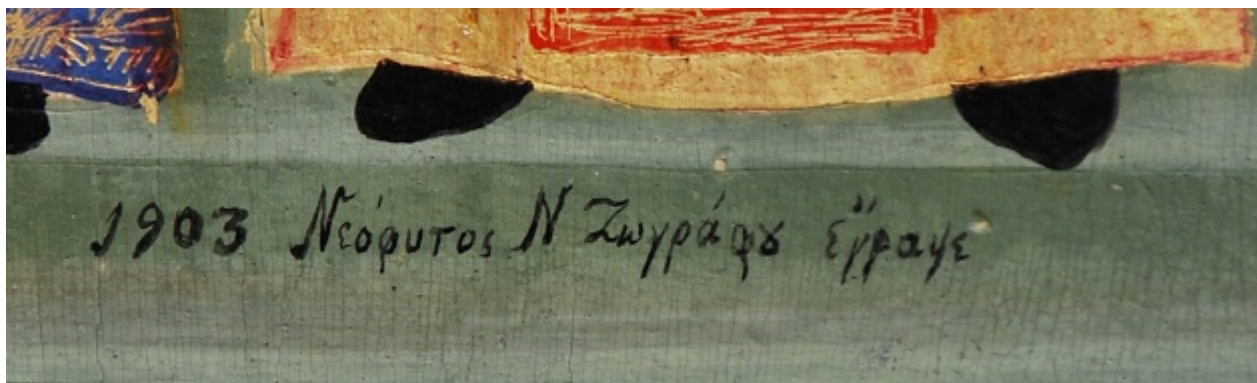
Ο ΑΓΙΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Δώρον Θεοδώρου Πέτρου
1905

Μαργαρίτα

Στα έργα του, εκτός από πρότυπα που αντιγράφει από αντίβολα του πατέρα του, συναντούμε και εκτεταμένη χρήση ξένων προτύπων χαρακτηριστικών και χάρτινων εικόνων, όπως για παράδειγμα ρώσικες και αγιορείτικες χάρτινες εικόνες. Ο Ζωγράφος φαίνεται να έχει ικανότητες στο πλάσιμο γενικά των σαρκωμάτων στα έργα του, αλλά έχει αδυναμίες ως προς την απόδοση της πτυχολογίας των ενδυμάτων, η οποία αποδίδεται βιαστικά και με αδρές πινελιές.

Εικ. 15 Υπογραφή Νεόφυτου Ζωγράφου. Λεπτομέρεια εικόνας τριών Ιεραρχών, ναός Αγ. Μαρίνας, Αναλυόντας

Υπογράφει τα έργα του με τους παρακάτω τρόπους: **Ν. Ν. Ζωγράφος** ή **Έργον Νεόφυτου Ν. Ζωγράφου** ή απλά με τα αρχικά του **NNZ**. (εικ. 15) Οι επιγραφές αναγράφονται από τον Ζωγράφο τις περισσότερες φορές με μεγαλογράμματη γραφή μιμούμενος τη βυζαντινή γραφή με μαύρο, άσπρο ή και κόκκινο χρώμα και ενίοτε χρησιμοποιεί και φωτοσκίαση για να αποδώσει όγκο στη γραφή και καλλιγραφία. Στις επιγραφές των δωρητών χρησιμοποιεί τις λέξεις **Δέησις, Αφιέρωμα, Δώρον, Δαπάνη, Μνήσθητι** και μετά μνημονεύονται τα ονόματά τους. Το έτος κατασκευής της εικόνας αναγράφεται ευδιάκριτα στο κάτω μέρος της εικόνας ή στη μέση. Ενδιαφέρουσα είναι και η αναφορά σε εικόνες των ετών 1958-59 του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου του Γ΄ του οποίου το όνομα αναγράφεται με κόκκινα γράμματα (π.χ. επί αρχιθύτου Μακαρίου του Γ΄ αλην.)

[Συνεχίζεται]